

Gamla och nya rön

Endast torpens läge och historik redovisas här. Byggnadsfakta och soldaters familjeförhållanden kan läsas i inventeringsrapporten från 1985 som förvaras av Lagga Hembygds- och Fornminnesförening. Forskarrön som avser tiden efter 1985 har tillkommit.

Torpinventerarna har hämtat uppgifter genom dels promenader i skog och mark och intervjuer med ortsbefolkningen, dels kyrkböcker och kartor. Viktig hjälp har varit Lars Salvius Byggnadsbeskrifning 1741, Nils Nybergs Sockenbeskrivning 1952 samt Upplandsmuséets Kulturhistorisk bebyggelseinventering 1977–1980. Tyvärr saknas underlag för några torp.

– ÅRBY –

Årby är en gammal by som fram till laga skiftet 1888–1893 bestod av fem gårdar. Tre av dem skiftades då ut till Stenhagen och Årbylund. Det berättas att det i en av gårdarna på 1700-talet fanns ett bränneri dit bönderna på hemväg från Norrtälje gärna slank in för att stärka sig. 200 m norr om Stenhagen finns ett område avsatt som kolerakyrkogård, men den behövde aldrig användas.

I Årby reser sig en gravhög som kallas Storhögen och den är till och med markerad på vissa kartor. Kyrkvärden Herbert Samuelsson, som var född och levde hela sitt liv i Årby, var övertygad om att hans förfäder var begravda i Storhögen. Sant eller inte, men gamla handlingar bekräftar att Herberts har anor i Årby sedan mycket långt tillbaka.

1 – Jungfru Fias torp

Torpet låg vid Östunasjöns norra strand i socknens sydöstliga hörn. Under 1700-talet och fram till omkring 1850 fanns här en affär och den sista som drev affären var just Jungfru Fia. Den smidigaste vägen till affären var sjövägen. Av torpet återstår endast en grund efter ett uthus.

Något annat namn än Jungfru Fia är inte känt. Hon var dock gudmor till Gustav Wass mormor Ulrika Sofia Norlin född i Östuna 1850. Den enda ogifta kvinnan i trakten med ett Fia-liknande namn är fröken Sophia Lovisa Lybecher född 1791. Men om hon är rätt ”Jungfru Fia” och dessutom gudmor till Gustav Wass mormor vet vi inte.

<i>Ulrika Sofia Sandin</i>	1850–1937	Årby 1:2
<i>Herbert Samuelsson</i>	1892–1962	Årby 1:6
<i>Gustaf Wass</i>	1916–1994	Årby 1:4

2 – Årby vretar

Alldeles innanför gränsen mot Östuna låg förr ett torp, öster om vägen fr. Risberga mot Lagga kyrka. Det var byggt omkring 1820. Namnet Årby vretar finns på 1766 års karta och betecknar några åkerlappar vid en bäck som rinner längs med gränsen ner till Storån. Torpet hörde till Årby och inhyste under 1800-talet byns arbetskarlar, bl.a. Karl Fredrik Johansson som var skriven där på 1890-talet. Den sista bofasta i torpet var Amanda Lindström.

Gamla ladugården och ladan revs i början av 1950-talet och ersattes med ett nytt mindre uthus. Den timrade stugan på ett rum och kök tuktades på av en ”patient” från Väppeby Östuna vintern 1965–66 och brann ner. Årbyvreten friköptes från Olanders fastighet 1970 av Holger Johansson som byggde en villa på marken.

<i>Karl Fredrik Johansson</i>	1848–1933	Årbryvret
<i>Holger Johansson</i>	1915–1999	Årby 1:13
<i>Ivan Olander</i>	1929–2015	Årby 1:6

3 – Årby kvarn

100 m väster om sockengränsen mot Östuna och 50 m norr om vägen fr. Risberga mot Lagga kyrka återfinns rester av en damm och en kvarn som användes av Årby by. I bäcken syns tydliga rester av en stensättning för dammen och ett fundament för kvarnen. Finnsakärret (5) utgjorde vattenmagasin. Resterna är svåra att hitta p.g.a. jord- och stenmassor som lagts dit i samband med att Vägverket tog över ansvaret för vägen 1937.

4 – Årbylund

Torpet ligger norr om vägen fr. Risberga mot Lagga kyrka. Enl. Stina Wass har ett uthus flyttats hit från Linlandet (53) vid Kasby. Ladugården revs 1964 av Herbert Samuelsson, Årby och ersattes med ett nytt uthus.

Vid sekelskiftet 1800–1900 brukades Årbylund av Johan August Andersson som varit rättare och stenarbetare på Örby gård. Hustrun Sofia Henrika Johansdotter som också fanns på Örby, dog tidigt och år 1900 gifte Johan August om sig med Sofia Pettersson, piga på Örby. Hon kallades då ”Per-Karls Fia”, men när paret flyttade till Årbylund blev det ”Fia i Årbylund” istället. I Årby arbetade som piga hos fröken Frödin på Årby gård.

Det sägs att Johan August var en hängiven jägare som gärna höll till vid Skräddarvreten (6), där han jagade hare. Makarna hade många kor och mjölken levererades till Knivsta mejeri, men när Johan August dog behöll Sofia bara en ko. Den lät hon beta på vägrenar och i backar, där hon också slog sitt hö. (Se även Laggaboken del 1, sid. 125-126). Omkr. 1990 ägdes torpet av Gunvor och Henry Jansson. Dessförinnan hade de hyrt Årbylund som sommarställe.

<i>Johan August Andersson</i>	1844–1918	Rättare, stenarbetare
g.m. 1) Sofia Henrika Johansdotter	1848–1899	
g.m. 2) Sofia Pettersson	1864–1938	”Fia i Årbylund”

5 – Finnsakärret / Finsa

Finnsakärret ligger söder om Årby soldattorp (8). Här fanns ett vattenmagasin som försörjde Årby kvarn (3). Namnet Finnsa el. Finsa kommer trol. av ”fin sand”. Kärret på ca 7,5 hektar dikades ut 1921–22 av Georg Wass. År 1968 dikades det igen av sonen Gustaf Wass som planterade björk på 2,5 hektar.

6 – Skräddarvreten

Torpet låg 300 norr om vägen fr. Risberga mot Lagga kyrka, vid Stenhagen, ej att förväxla med Stens hage (23). Södra delen av området var avsatt som kolera-kyrkogård, men användes aldrig till det. Fyra tydliga husgrunder finns, men om torpet vet man inget. Det har inte hittats vare sig i husförhörslängder eller på kartor. Vem vet, kanske det bodde en skräddare där en gång i tiden?

7 – *Backstuga vid skjutbanan*

Rester av en backstuga har hittats 25 m norr om Edavägen, närmare bestämt vid skjutbanan, ca 50 m norr om skjutboden och ca 35 m till norra åkerkanten. Av grunden återstår bl.a. tre hörnstenar. I nordvästra hörnet syns en härd av släta stenar.

Vid norra åkerkanten finns rester av en stensatt källargrund med en utgrävd gång mot åkern. Den kan ev. ha tjänat som dränering av källaren. Enl. 1766 års karta har det funnits ytterligare ett torp på åkern mellan skjutbanan och bebyggelsen norrut. Av det torpet finns inga synliga lämningar.

8 – *Årby Soldattorp Nr 5*

Torpet finns kvar och ligger mellan Edavägen och Finnsakärret (5). Stugan byggdes 1870 direkt efter branden av den gamla stugan. Det nerbrunna torpet låg ca 100 m SV om den nya. På platsen växer fortfarande syrener och tre stora askar. I området finner man också små odlingsrösen. Ca 50 m längre bort finns en stensatt källargrund med en 4 m lång grävd gång ev. avsedd för dränering. Ca 85 m söder om källargrunden ligger ytterligare en husgrund i en svag backslutning. Gustav Wass har inte hittat den byggnaden på någon karta.

En modell av det nya soldattorpet byggdes av f.d. lärarinnan i Lagga Karin Olofsson och maken Bengt till utställningen i Gamla Prästgården 1991. (Se TORP OCH GUBBAR, Utställning 1991)

Soldater och mönstringsår

1743– *Sven Östberg* 30 år, 12 tjänseår.

1757– *Pehr Larsson Åhrman* 36 år, 10 tjänsteår.

1760– *Eric Palmborg* 41 år. Kom fr. Olunda rote Nr 10. Dog i Årby 1730.

1789– *Grön*.

1800– *Pehr Carlsson Lager* 23 år, 9 tjänsteår.

1843– *Pehr Axel Lager* 31år.

9 – *Torp ?*

Torpinventeringens underlag saknas. Kan det ha varit här Ingrid Johansson Valls morfar Gustaf Jansson bodde i på äldre dagar? (Laggaboken del 1, sid. 41).

– ÖRBY –

Det äldsta omnämmandet av Örby är från 1376. År 1629 omfattade Örby 24 ½ öresland fördelat på tre frälsehemman (skattebefriade hemman). En av bönderna var Pelle Svensson, en utskreven knekt, vars hustru satt ensam på gården med många barn. Örby by höll vid den tiden sammanlagt omkr. 12 hästar och 20 kor, och man sådde knappt 20 tunnor.

På 1800 och 1900-talen var Örby Laggas största gård och omfattades då av ca 140 ha åker och 250 ha skog. Till Örby hörde 6 torp, 3 backstugor och två soldattorp; Örby Nr 6 och Marma Nr 7. Den förstnämnda låg mellan Sjudaretorp och Hacka utefter Edavägen, och i det hade även Årby del i. Edvard Nilsson på Örby köpte på sin tid stugan och löste då ut Årby. Han rev den strax därefter. (Se vidare ÖRBY SÄTERI).

10 – Fågelsången

Fågelsången ligger 250 m norr om Edavägen mitt emot skjutbanan och 150 m söder om Dalkarlskärret. Infarten är numera vid Andershov och vägen mot Dalkarlskärret.

Torpet brukades fram till 1901 av Fredrik Karlsson med familj (Laggaboken del 1, sid. 22-26). Åren 1914–1922 bodde Johan August Stolt i torpet och därefter Gottfrid Andersson. Gottfrid byggde om stugan år 1923 med rivningsvirke från Frankens stuga (26a). 1979 fick arbetare på Örby i uppdrag att bränna ner ladan. De sista som brukade Fågelsången var Karl Gustav Engblom och hans hustru Signe A. Lindberg 1931–1948, som det berättas om i Laggaboken del 1, sid.145-157.

<i>Fredrik Karlsson</i>	1857–1955	”Kalle i Berget”
g.m. Anna Charlotta Karlsdotter	1859–1940	
<i>Johan August Stolt ”Stolten”</i>	1881–1963	Dragon, statkarl
g.m. Alma Charlotta Magnusson	1877–1954	
<i>Gottfrid Andersson</i>	1886–1971	
g.m. Regina Olivia Kolberg	1887–1964	
<i>Karl Gustav Engblom</i>	1884–1957	
g.m. Signe A. Lindberg	1893–1967	

11 – Torp ?

... Underlag saknas.

12 – Sjudartorp

Torpet ligger väster om Edavägen och är utsatt på kartor. Det beboddes av salpetersjudare under krigsåren. Arbetet bestod i att samla in urinindränkt jord. skulle kokas i i stall m.m. för att ta tillvara salpeter till kruttillverkningen. Bönderna tvingades ha trägolv i ladugårdarna för att salpeterbildning skulle kunna ske. Gödselmassan rakades ut och levererades tillsammans med aska, ved och kol till närmste sjuderi, där salpeterjorden kokades i stora grytor som stod i stensatta gropar. En sådan grop finns bevarad invid torpet (se Laggaboken del 1, sid. 117-119).

13 o. 14 – Hacka

Torpet låg väster om Edavägen, ovanför dagens befintliga byggnader. Det finns med på en karta från 1765, då som skogvaktarboställe. Grunder från tidigare bebyggelse finns kvar. Enl. kyrkböckerna fanns i slutet av 1700-talet och in på 1800-talet två bosättningar; Stora och Lilla Hacka, vilket också framgår av 1765 års gränsbestämningsskarta.

Av den senare bebyggelsen finns bostadshus, källare och två uthus kvar. Av ladugården återstår endast en grund och gödselplatta. När torpet var i drift omfattade det ca 20 ha och man hade 10-12 kor. Brukare har varit Johan Högberg 1905–1911, Samuel Alsén 1911–1923 och Karl Hugo Sandgren 1923–1950, då jordbruket upphörde. Kontrakt visar att han betalade 500 kr i arrende till Örby.

<i>Johan Högberg</i>	1864–1944	Arrendator
<i>Samuel Jansson Ahlsén</i>	1875–1973	Torpare
<i>Karl Hugo Sandgren</i>	1881–1953	Torpare, arrendator

15 – Öhmans stuga / Örby Soldattorp Nr 6

Torpet låg väster om Edavägen, mellan Sjudartorp (13) och Hacka (14-15). SV om stugan låg ett uthus, medan vedboden var placerad på andra sidan om Edavägen som

här hade en annan sträckning då. När den var full travades veden under en stor, tät gran. Byggnaderna revs 1942 och sågades upp till ved som kunde säljas kupongfritt under kriget. På tomten växer fortfarande syréner och fruktträd. I skogen väster om torpet syns spår av gamla vägen till Eda.

Namnet Öhman som torpet är uppkallat efter syns i kyrkböckerna första gången 1851. Soldat Johan Öhman gift 1846 med Lovisa Östman (f.1821). De fick fyra barn. Deras son Pehr Gustav Öhman efterträdde fadern som soldat 1876. Han var gifte sig med Lovisa Andersdotter (f.1854). År 1938 mottog han en kunglig medalj i samband med en militärövning i omgivningarna. Dessa övervakades av bl.a. tyska officerare. En övning innebar att hästarna skulle simma över Edasjön. Pehr Gustav flyttade så småningom med hustru och hemmavarande barn till Fågelsången (10).

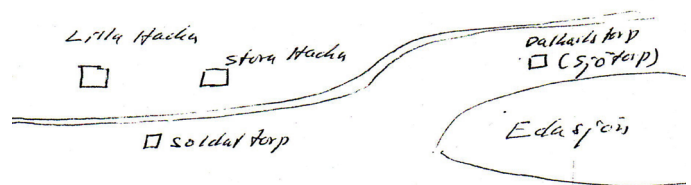
Det berättas att Stig Högström f.1918 i Norredatorp som liten pojke fick 20 öre av gumman Öhman för en blombuketten han sålde. Det var på 1920-talet och då räckte 20 öre till fyra kolor.

Soldater och mönstringsår

- 1743–57 *Pehr Johan Stålberg*. Kommenderad till Grisslehamn.
- 1762–63 Torpet står tomt.
- 1788–99 *Pehr Storck* f.1760.
- 1803– *Anders Jansson Håll* f.1779. Transp. till torp Nr 79 i Skepptuna.
- 180?– *Jan Pehrsson Storck* f.1780. Mönstring vid Pommern 1807.
- 18??– *Erik Pehrsson Storck*. Död 1809.
- 1811– *Carl Wassbom* f.1788.
- 1800– *Johan Öst el. Öhr*. 1800-talets mitt
- 1851–1876 *Johan Öhman*
- 1876– *Pehr Gustav Öhman*

Från gammal karta gränslöst
Örby skog förby 1965.

Örby soldattorps läge vid Hacka.
/ Skiss av Tomas Hedenskog 1885

16 – Skogstorp

Torpet med flera byggnader låg på en backslutning med en lada vid uppfarten ca 300 m öster om Hacka. Kvar finns endast en bod ovanpå källaren och en brunn till vänster om ingången. Övriga byggnader revs 1942 och såldes som licensfri ved under ransoneringstiden. Arrendet för torpet var 3 dagsverken per vecka på Örby. I gamla tider nådde sjön ända fram till torpet. Några hundra meter öster om torpet har det funnits en liten kvarn som utnyttjade vattnet som kom från Svartkärret.

Åren 1896–1909 fanns Karl Samuel Vestberg vid torpet. Han hade tidigare bott vid Rättartorp (42) och Mellantorp (35). 1909 flyttade han till Nyborg (26). De sista som brukade Skogstorp var Frans Efraim Wiström.

Karl Samuel Vestberg 1833–1911

Frans Efraim Wiström 1886–1958
g.m. Charlotta W. Pettersson 1883–1956

17 – Sjötorp / Dalkarlstorp

Torpet låg vid Edasjöns södra ände, på västra stranden. På en gränsbestämningsskarta från 1765 står namnet Dalkarlstorp. Byggnaderna revs före år 1900. Här i sjön hade Carl Milles sin båt förtöjd. Det finns fortfarande en ”gata” genom vassen ut mot öppet vatten. Här skulle han efter sin död vilja vara en näckros, lär han ha sagt.

— EDA —

I socknens nordöstra del finns Edasjön, även kallad Hackasjön samt Norrsjön. De är Laggas enda sjöar. Här mellan sjöarna ligger Eda gård. Eda är omnämnt redan år 1409. Ett säteri bildades under mitten av 1500-talet, men Eda har aldrig varit stort, endast ett halvt frälsehemman. År 1904 omfattade gården ca 50 hektar åker och äng samt 200 hektar skog. Numera är området bebyggt med ett stort antal fritidshus och permanentbostäder.

På Norrsjöns västra strand ligger f.d. Eda barnkoloni. Den byggdes ursprungligen som sommarvilla. Under senare år har den endast använts som dagkoloni. Under åren 1989–90 drev Uppsala kommun skolundervisning för ”värstingar” som skjutsades hit varje dag. (Se vidare FLER GUBBAR, Eda)

18 – Sandvreten / Sandtorp

Sandvretan ligger öster om Edasjön norrut. 1840 kallades torpet Sandtorp. År 1874 föddes Ferdinand Andersson här. Han köpte 1916 Väsby soldattorp Nr 150 för 200 kr. Det rev han för att använda virket till en ny stuga åt sig, ”Frankens stuga” (28a). Franken var känd för att vara en tusenkonstnär. Han byggde ett tröskverk och han satte motor på sparken. Han gick i smedslära hos Thärnström i Milsta och det var kanske där hos Carl August Thärnström han utvecklade sina tekniska färdigheter. Moraklockan, som han med tiden skänkte till Gamla prästgården, har han också byggt. Och han var huslig. Det sägs att han gärna bakade skorpor, hela kökssoffan full, så det skulle räcka ett bra tag.

Idag (1985) ägs Sandvreten av blomsterhandlare Sven Gunnar Gustavsson som använder stället som fritidshus.

19 – Edatorp

Torpet låg öster om Norrsjön söderut. På 1907 års karta finns torpet utsatt, men numera finns inga synliga rester kvar av stugan.

20 – Nyhagen

Torpet ligger 350 m väster om Eda barnkoloni. Boningshus och uthus finns kvar och används idag (1985) som permanent bostad.

21 – Norredatorp

Norredatorp ligger vid Norrsjöns västra strand. Det avstyckades år 1850 från Långhundra häradsallmänning och omfattar ca 13 tunnland åker och 13 tunnland skog. Torpet som sedan 1932 ägs av Uppsala universitets studentkår, används som fritidsgård. De flesta uthusen är inredda för övernattnig. Dasset är flyttat, men är detsamma som när Stig Högström (1918–1989) var liten. Hans far Emil Högström och farbrodern Teodor Högström kom från Bohuslän. Teodor var stenhuggare och hade gjort en del av husgrunderna. Familjen Högström ägde Norredatorp och hade 4-5 kor, får, höns, kaniner och en ackordhäst från Kronan. Hästen var inkallad en

månad per år och efter 10 år fick man behålla den. Högströms sålde torpet 1931 för 4.400 kr till en torpare från Alsike. Denne bodde i stugan bara en vinter, sedan fick köpet gå tillbaka på grund av ekonomiska problem.

Till höger om avfartsvägen till Norreda står en stor ek som 1985 hade en omkrets av 4,95 m. I barken finns inristat initialerna AA eller WA 1908. A står för Ahlstrand, men vad förnamnet kan vara är inte känt. På andra sidan vägen har funnits en 100 m² stor plantskola för frösådd och framdrivning av gran- och tallplantor som planterades och avverkades på Häradsallmanningen.

<i>Emil Högström</i>	1885–1962	Snickare
g.m. Anna Elisabeth Forss	1889–1959	
s. Tore Lennart	1915–1985	
s. Emil Folke	1917–1994	
s. Stig Johan	1918–1989	
d. Maj Elisabet	1921–2008	
d. Ann-Britt Kerstin, g. Claeson	1922–1976	

22 – Korsbacken

Torp under Sämtegen vid Norrsjöns östra strand norrut. Torpet hade ingen fiskerätt i Norrsjön. Siste brukaren hette Karlsson, därefter såldes stället till Nymans verkstäder i personalvårdande syfte. Det var en vanlig syn att de anställda provkörde båtmotorer ute på Norrsjön. Efter Nymans har andra Uppsalaföretag ägt stället och använt det som fritidshus. Nuvarande ägare (1985) är Prometek AB, underleverantör till Volvo och Saab.

22a – Sämtegen / Sanningstegen

Sämtegen eller Sanningstegen ligger i socknens östligaste hörn på gränsen till Funbo. Stället har aldrig ansetts vara ett torp, utan egentligen utgjort två gårdar. Den ena hade delar av byggnaderna och marken i Funbo. I Nils Nybergs sockenbeskrivning från 1952 finns uppgifter om ”Sanningstegen” år 1629: Det är en liten gård uppe på skogen öster om Eda, som blivit bebyggd för en och annan mansålder. Den föder inte mer än en häst samt två kor, och utsädet är en halv tunna. En åbod finns och vid Sämtegen har det funnits en undantagsstuga, där det levde 18 personer som mest.

Skolskjuts

Säskilt barnen från Norreda, Korsbacken och Sämtegen hade lång väg till skolan i Kyrkbyn. Vintertid åkte de skidor över skogen, viket gick fortare. Skidorna tillverkade Stig Högströms far, Emil Högström. Under den mörka årstiden hade barnen en fotogenlykta med sig, som de lämnade in vid Hacka då det lagom började ljusna. Där fylldes den på med bränsle tills barnen hämtade den på hemvägen då det började mörkna. Från och med läsåret 1928-29 infördes skolskjuts, först med början 100 dagar per läsår. Skolskjutsen sköttes av en förälder som fick 2 kr om dagen i ersättning (se Laggaboken del 2, sid. 147).

– LAGGA HUSBY och ÖRBY –

Enl. Lars Salvius Upplandsbeskrivning 1741 har Husby vackra träbyggningar, enbärande åker samt 8 rå- och rörstorp. Idag (1985) ligger tre torp under Husby; Ramängen, Nyslätt och Mellantorp.

De två gamla prästgårdarna nedanför Lagga kyrkogård byggdes omkring 1740 och 1810. De torp som legat under Prästgården är Prästtorp, Rosendal och Valsta. Idag (1985) är Rosendal och Valsta friköpta. Se vidare LAGGA HUSBY SÄTERI resp. ÖRBY SÄTERI.

23 – Stenstorp / Stens hage / Stens

Torpet låg öster om vägen mot Lagga kyrka, ca 100 m efter avtagsvägen till Eda. Dragonstället hade jordgolva och revs omkr. sekelskiftet 1900–2000. En grund efter stuga och ladugård finns kvar samt några krikonträd. På tomten ligger ett stort stenblock, därav namnet Stens eller Stenstorp, och bakom det en källare.

Slöjdaren på Örby gård Johan Petter Söderström födde upp 12 barn vid torpet. 1896 flyttade familjen till Söderbacken (34) som han hade byggt till sin pension. En av Söderströms söner var Johan August med soldatnamnet Stolt, dragon vid Stenby rote i Husby Långhundra. Stolt hyrde ut Stens hage till en ladugårdskarl på Stenby gård. Efter sin soldattjänst arbetade Stolt på Örby gård, liksom fadern. 1914 kunde Stolt överta Fågelsången (10) som han brukade fram till 1922, då han flyttade till Gustafsberg (28). Där bodde han fram till 1941 då han bosatte sig vid Rosendal (31).

24 – Andershov / Örbytorp / Plommonlund / Sundins

Torpet el. backstugan ligger öster om vägen mot Lagga kyrka strax vid avtagsvägen mot Prästtorp och Gustavsberg. Till stugan hör en jordkällare och bakom den låg en ladugård som numera är riven. Idag (1985) används torpet som fritidshus.

Torpet har haft flera namn; Örbytorp talar för sig själv, namnet Plommonlund som hittas i ortnamnsregistret uppkom eftersom det förr växte så många plommonträd där. Det var under friskyttens Per Karlssons tid. Därefter uppkallades torpet efter den siste brukaren Anders Petter Sundin på 1930-talet. Namnet Andershov är uppkommet efter Gottfrid Andersson som bodde i torpet en tid. En boende på 1940-talet var nasaren Eriksson.

Gottfrid Andersson 80 år i april 1966, då boende i Björkholmen. Han var "tidigare anställd vid Risberga, Marielund och Örby, där han varit torpare vid Fågelsången", skriver KG Lundin som på den tiden rapporterade högtidsdagar och andra stora händelser till Upsala Nya Tidning. Gottfrid Andersson är Stig Åreståls morfar.

<i>Friskyttens Per Karlsson</i>	18??–	
<i>Anders Petter Sundin</i>	1849–1920	Statardräng på Örby
g.m. Maria Charlotta Högbom	1836–1931	
<i>Gottfrid Andersson</i>	1886–1971	
g.m. Regina Olivia Kolberg	1887–1964	
<i>Eriksson</i>	18	Nasare
dr.son Gunnar Boholm	1939–	

25 – Prästtorp / Oxhagen

Oxtorp låg ännu på kyrkans mark vid torpinventeringen 1985. Strax därefter friköptes torpet och fick namnet Prästtorp. Stugan finns kvar medan uthusen är rivna. Virket användes till att rusta upp Knivsta hembygdsförenings byggnader. Torparen Erik Andersson vid Baklöt (29) åren 1825–1850 föddes i Oxhagen. Den siste torparen var kyrkvaktmästare Johansson, far till Herbert och Oskar (Post-Oskar) Johansson (Laggaboken del 1, sid. 38-43). Prästtorp används numera som fritidshus.

I en artikel i Upsala Nya Tidning den 21 okt 1957 kan vi läsa om makarna Albin och Maria Romstrand när de mottar N.T. Halléns belöning av Lantbruksakademin för att ha ”nedlagt ett utomordentligt arbete på den lilla arrendegården Västerbytorp i Rosersberg”. Albin och Maria har tidigare varit Laggabor och hette då Pettersson. Vid sekelskiftet 1800–1900 finner vi dem i Högby och under 1930-talet brukade de Prästtorpet. Marias och hennes föräldrar var så kallat statfolk vid Örby gård och Albin var snickare och en ”värderad dikningsgrävare”.

I mars 1960 besöktes Lagga av en rad Roslags Näsbybor som bland annat besökte Gamla prästgården. I gästboken har en ”gammal Laggabo” skrivit sitt namn. Bertil Romstrand var son till Albin och Maria och tog nu tillfället i akt ...

Makarna Romstrand på sin arrendegård Västerbytorp i Rosersberg.”

<i>Erik Andersson</i>	1794–	Torpare
<i>Karl Erik Johansson</i>	1856–1934	Kyrkvaktmästare
g.m. Emma Kristina Ersdotter	1857–1943	
s. Herbert	1888–1978	
s. Oskar	1894–1979	
<i>Albin Pettersson Romstrand</i>	1896–1962	Snickare, dikare
g.m. Maria Bernhardina	1900–1982	
s. Bertil	1927–2002	

25a – Nyborg

Nyborg är det andra torpet längs vägen mellan Andershov (24) och Dalkarlskärr (30), ca 1,5 km ONO om Örby. Ladugårdsbyggnaden är uppförd omkring 1920 och var på den tiden gemensam för Nyborg (25a) och Solberga (26), vilket var ett praktiskt sätt att dela på resurserna. I mitten finns två murade ladugårdar och på sidorna logar och magasinsutrymmen. Nyborgs del är något större än Solbergadelen eftersom man brukade större areal.

Den siste brukaren var Edvard Bergqvist som slutade 1945. Åren 1958–1989 var torpet uthyrt som fritidshus till Harry Grönholm med familj.

Edvard Bergqvist

g.m.

Harry Grönholm

1921–1991

Fritidsboende

g.m. Herta Elfrida Anna

1927–2005

26 – Solberga

Torpet låg 100 m SV om Nyborg. Det var helt förfallet när det revs omkr. 1942 och såldes som kupongfri ved. Stuggrunden ligger i kanten av en kulle och har en välsynlig spisgrund i ena hörnet. Där växer också ett äppelträd som ger små gula rätt goda frukter, skriver inventeraren.

En källargrop finns 3 m norr om husgrunden. Den var överbyggd med en bod. Det fanns också en liten ladugård före 1920, innan man byggde en gemensam ladugård med Nyborg (26). Nyborgs del är något större än Solbergadelen, eftersom man brukade större areal där.

Strax väster om ladugården ligger en gammal gravplats och SV om torpet finns en grustäkt, varifrån man tog fyllning till bl.a. järnvägsbanken i Bergsbrunna när den sjönk på 1960-talet. Runt Solberga finns många rester efter torp och runt hagarna står stenstoppar som huggits på Örby..I hagområdet växer oxlaroch rönнар.

Siste brukaren var Daniel Öberg. När hustrun blev blind och tandlös tog han bort kanterna på bröd och dyl. så hon skulle få lättare att tugga. Kanterna gav ha till kon. Makarna dog på 1920-talet.

Daniel Öberg

1854–1932

Bror till Emma Öberg

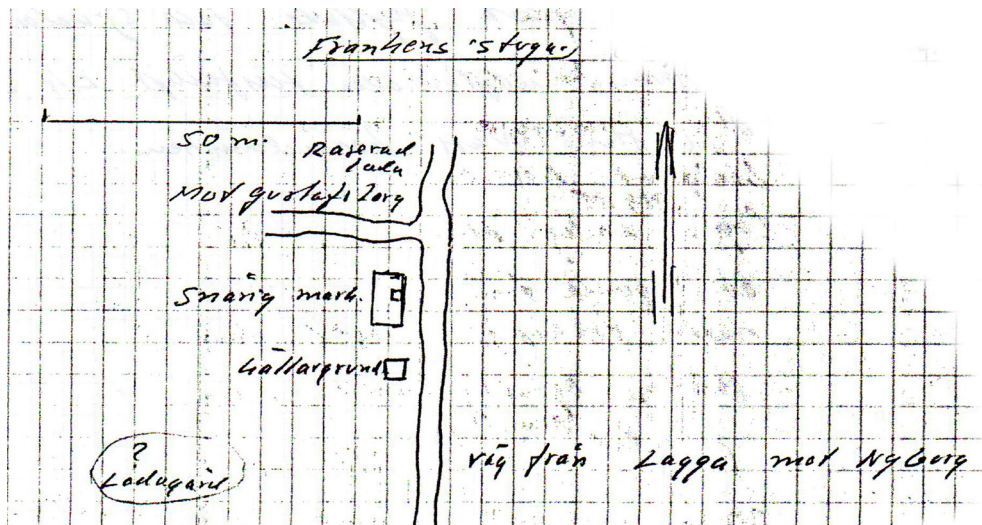
g.m. Fredrika Wilhelms Liljegren

1851–1929

26a – Frankens stuga

”Frankens stuga” låg mellan vägen till Dalkarlskärret och avfarten mot Gustavsberg ca 1,5 km ONO om Örby. Om Frankens stuga vet man bara att där hade muraren Ferdinand Andersson, kallad Franken en gång bott och att stugan hade varit i ett så dåligt skick att den i folkmun kallades för ”Mahognyvillan”. Ferdinand ”Franken” Andersson den siste brukaren av torpet. Han levde 1871–1950.

Stugan revs 1923 och virket användes till utbyggnad av Fågelsången (10). Hus- och källargrunder är helt överväxta av syrener och snöbärsbuskar, men av ladugård och bod finns inga spår. Ladan rasade samman i november 1988. Franken bodde endast en kort tid i stugan innan han flyttade till Alsike.

Frankens stuga. Skiss av Thomas Hedenskog 1985.

27 – Långlöt

Långlöt ligger 1,5 km ONO om Örby och är en av de äldsta bebyggelseplatserna i Lagga socken. Omkr. 1629 fanns här två halva hemman inte mycket större än ett torp. Den ena hörde till Lagga Husby och den andra låg på kyrkans mark. Tillsammans hade man 3 hästar och 7 kor ... (se Nils Nybergs sockenbeskrivning 1952). I området Långlöt kom senare Örbytorpen Fågelsången (10), Nyborg (25a), Solberga(26), Frankens stuga (26a), Gustavsberg (28) m.fl. torp att ligga.

28 – *Gustavsberg*

Gustavsberg finns med på karta från 1600-talet och är då det enda torpet i området Långlöt. Åren 1922–1941 brukades torpet av Johan August Stolt och 1942 övertog Gustav Adolf Sjöberg arrendet. Han var gift med Frida Charlotta. De efterträddes 1960 av Hans och Maj Andersson som var de sista brukarna. De lämnade torpet 1965. Maj var dotter till Målar-Karlsson i Högby (se Laggaboken del 2, sid. 126-128).

<i>Gustaf Adolf Sjöberg</i>	1894–1972	Arrendator
g.m. Frida Charlotta	1904–1985	
<i>Hans Andersson</i>	1920–2002	Brukare
g.m. Maj Karlsson	1928–2007	

29 – *Baklöt*

Torpet låg NV om Gustavsberg. Här finns flera grunder samt tester av en sommarsvingård bakom två stora stenblock med en numera raserad mur på framsidan. Torpet revs under andra världskriget och användes som licensfri ved. Syrenbuskar och fruktträd finns fortfarande kvar, och en bra bit in i skogen finner man spår efter små åkerlappar.

Gustav Wass minns stugan med källare som revs 1942. Efter 2:a världskriget strök många stugor med i jakten efter rivningsvirke som såldes som licensfri ved. Stugan hade ett rum och det var lågt till tak. En gång lär dock en häst ha gått in genom den låga dörren. Mellan 1825–45 beboddes stugan av torparen Erik Andersson. I början av 1900-talet bodde Daniel Öbergs ogifta syster Emma Öberg här. (Se Laggaboken del 2, sid. 263. Daniel var den siste torparen vid Solberga (26). Några år bodde nygifta paret Bertil och Astrid Stolt i stugan. Vid den tiden fanns inga uthus kvar.

<i>Erik Andersson</i>	1794–	Torpare
g.m. Cathrina Andersdr	1784–	
s. Anders Gustaf	1827–	
<i>Emma Öberg</i> ogift	1850–1937	Daniel Öbergs syster
<i>Bertil Stolt</i>	1907–1976	<i>Johan August Stolts bror</i>
g.m. Astrid Linnea	1915–1999	

30 – Dalkarlskärr / Dalkarlsbo / Lassebo / Lassebohål / Slottet

Torpet låg vid norra kanten av Dalkarlskärr, som är dikat och uppodlat av dalkarlar. Torpet kallades även Dalkarlsbo, ej att förväxla med Dalkarlstorp (17) vid Edasjön. Andra namn är Lassebo, Lassebohål eller Slottet. Gustavsberg och Fågelsången delade senare på Dalkarlskärrs odlingsmark.

Stället är ett av många torp under Örby från Kugelbergs tid. Det byggdes troligen 1876 av nybyggaren Johan (Jan) Erik (?) Larsson (1817–1876), som kan ha varit upphov till torpets namn Lassebo. Där bodde han de sista tio åren av sitt liv. Han dog i 60-årsåldern och änkan Maria Christina Jansdotter (1825–1906) bodde sedan ensam kvar i stugan. Efter faderns död flyttade dottern till Säby, medan modern kunde bo kvar med hjälp av statdrängen Carl August Jansson (1849–). År 1885 flyttade hon dock till dottern i Säby. År 1890 fanns ingen längre skriven vid torpet och stugan plockades ner och flyttades till Örby gård. Numera finns endast en källargrund och en lada kvar vid Dalkarlskärr.

Lars Nilsson vid Baddet berättar att då hans far Edvard Nilsson köpte Örby gård 1903 stod stugan vid Sundby, nordväst om ladugården. Stugan kallades då för ”Slottet” och finns med på gamla kartor från tiden då Örby bestod av de tre fastigheterna Örby, Lagga Husby och Sundby. ”Slottet” revs i slutet av 1930-talet och det sägs att stugan då var så full av löss att den rörde på sig av sig själv. Kvar finns endast en källargrund och tydliga rester av en stenmur. En tid bodde en stor grov karl vid namn Ålander i Sundby. Han var anställd på Örby och hade hustru och 19 barn. Det sägs att Ålander dog i blodförgiftning efter att ha trampat på en spik. Han skjutsades med häst och vagn till sjukhuset i Uppsala, men han kom för sent. Hustrun led av dåliga nerver och barnen utplacerades tillfälligt på socknen, bland annat hos Stina Wass föräldrar, Helga och Henning Karlsson i Högby. När gumman blev bättre flyttade hon med barnen till Sjudartorp (13).

<i>Jan Erik Larsson</i>	1817–1876	Nybyggare
g.m. Maria Kristina Jansdotter	1825–	
d. Karolina Albertina	1854–	
<i>Carl August Jansson</i>	1849–	Statdräng
<i>August Edvard Nilsson</i>	1869–1952	”Ingenjörn”
g.m. Gerda Sjöblom	1882–1970	
s. Lars	1918–2009	Baddet

31 – Johannesdal / Rosendal / Kärningbacken

Johannesdal ligger på f.d. kyrkans mark öster om vägen fr. Risberga till Lagga kyrka, strax före avtagsvägen till Valsta. På en karta från 1760 finns en byggnad på platsen. I husförhörlängder från 1886–1890 benämns platsen Kärningbacken, och därefter Rosendal. På nyare kartor heter stället Johannesdal.

Under 1940-talet bodde f.d. dragonen Johan August Stolt här, ”Stolten kallad”. Han var född vid Stens hage (23), men uppväxt vid Söderbacken (34) som fadern brukade. Johan August bodde dessförinnan vid Fågelsången 1914–1922 och Gustafsberg 1922–1941. Johannesdal, som är om- och tillbyggd, är friköpt från kyrkan och ägs av Anette och Per-Ove Sidfäldt. (Se vidare FLER GUBBAR, Född i Söderbacken).

<i>Johan Petter Söderström</i>	1840–1925	Slöjdare på Örby
g.m. Johanna Eriksson	1845–1927	
d. Maja Greta, g. Johansson	1868-1902	
d. Edla Maria, g. Lindqvist	1869-1947	
d. Emma Erika	1874-1959	
d. Ida Josefina, g. Karlsson	1876-1924	
s. <i>Johan August ”Stolten”</i>	1881-1963	Soldat, statkarl
d. Ulrika Elisabeth	1887-1990	
s. Karl Anton Martin	1891-1967	
s. Oskar Vilhelm Verner	1901-1938	
f.s. Samuel Hilmer <i>Söderström</i>	1889-1963	Barnhusbarn 4152
<i>Johan August Stolt f. Söderström</i>	1881–1963	
g.m. Alma Charlotta Magnusson	1877–1954	
s. Johan Algot	1904-1960	
d. Ida Elisabeth	1905-2000	
s. August Bertil	1907-1976	
d. Agda Helena	1909-1930	Se Gustafsberg (28)
s. Folke	1911-1996	
s. Holger	1913-2000	
s. Karl Gottfrid	1914-2005	
s. Sven Valfrid	1917–	
s. Anders Vilhelm	1918-1922	
d. Emilia Margareta, g. Jansson	1920-2003	
d. Karin Maria, g. Hansson	1922–	

32 – Valsta / Wahlsta

Valsta var ett torp under Prästgården. Byggnaderna uppfördes 1893–95 och brukaren fick rätt till bete vid Kärringbacken (nuv. Johannesdal) för en till två kor. Den rätten upphörde 1936, enligt ett beslut i kyrkorådet, bestående av baron Stiernstedt från Östuna samt herrarna W. Carlsson, J.A. Danielsson, K.S. Nordling från Lagga och kyrkoherde Christian Duhne. Istället medgavs bete längs utfartsvägen från Valsta under förutsättning att den slätten hägnas mot kyrkoherdeboställets skogsmark.

Det första arrendekontraktet upprättades 1892 mellan innehavaren av kyrkoherdebostället kyrkoherde Viktor Fredrik Mauritz Tillberg (tjänsteår 1889–1897 i Lagga) och skomakaren C.J. Wahlberg. Arrendet skulle erläggas med 12 dagsverken genom skoarbeten eller arbeten i prästgårdens trädgård. Det är Gamla prästgården som nu avses. Från 1895 ändrades arrendet till 36 kronor och 50 öre per år. Valsta är sedan länge avstyckat och friköpt från kyrkans mark. Vem vet, kanske Valsta (Whalsta) uppkallades efter herr Wahlberg själv. Karl Johan Wahlberg hade tidigare bott i Olunda Soldattorp Nr 10, där han tjänstgjort som soldat 1843–1854.

År 1912 sålde C.J. Wahlbergs dödsbo Valsta till Johan Eriksson för 2.000 kr. Johan Eriksson och hans maka Emma Charlotta Mattson kom från torpet Gunnarsbol i Husby Långhundra socken. I köpehandlingen skevs att änkefru Karolina Wahlberg* skulle få bo kvar i vindsrummet och få del i källaren, ved- och matbod samt ta vatten ”fritt i gårdens brunn”.

I bouppteckningen efter Johan Eriksson fanns en ko och 12 höns upptagna. 15 år senare fanns i hustruns bouppteckning 20 höns upptagna.

1940 friköpte Johan Erikssons dödsbo 1,2 ha mark från kyrkan för 1.200 kr. Jordbruket upphörde strax efteråt. Svin- och hemlighus revs under 1950-talet, medan ladugården inte revs förrän taket hade rastat in vintern 1967. Åren 1965–68 användes Valsta som fritidshus, men 1985 uppfördes en tillbyggnad till boningshuset och Valsta bebos därefter permanent av ättlingar till Johan och Emma Charlotta Eriksson.

<i>Karl Johan Wahlberg</i>	1843–1908
1) g.m. Kristina Lovisa Johansdr	1840–1901
2) g.m. Karolina Pettersson	1853–1942
<i>Johan Eriksson</i>	1855–1929
g.m. Emma Charlotta Mattson	1856–1944

33 – *Gummhagen (ej med i inventeringen)*

I prästgårdsbackarna ca 75 m norr om Valsta har det legat en backstuga som löd under Lagga Husby. I Ortnamnsregistret har den tillsammans med en hage och en källafått nr 386-388. (Se vidare FLER GUBBAR, Folket i Gummhagen).

34 – *Söderbacken / Sabbatsbrottet*

Backstuga belägen ca 1 km NO om Lagga kyrka. Den är avstyckad från Örby under 1989 och ägs nu av Lars Nilsson i Baddet (33). Johan Petter Söderström, som var slöjdare på Örby, kom från Stens hage (23) till Söderbacken år 1896. Han var far till ”Stolten”. Johan Petter byggde stugan som pensionärsbostad åt sig. Den kallades ”Sabbatsbrottet”, eftersom han och sönerna gjorde det mesta arbetet på helgerna. 20m söder om stugan ligger en lada och ladugård med plats för två kor. Söderström hade en ko som gumman ledde runt i skogen. (Se vidare FLER GUBBAR. Söderbacken).

När Johan Petter Söderström dog 1925 löste Örby stugan för 800 kr och åren 1925–37 bodde f.d. Ladugårdskarlen Anton Sigfrid Pettersson där med hustru och fem barn. 1937–40 bodde jordbruksarbetaren Karl Anton Boholm och hustrun Märta i stugan. Den sista permanentboende var Gerda Pettersson åren 1943–48.

<i>Johan Petter Söderström</i> g.m. Johanna Eriksson	1840–1925 1845–1927	Slöjdare
<i>Anton Sigfrid Pettersson</i> g.m. Ebba	1892–	Ladugårdskarl
<i>Karl Anton Boholm</i> g.m. Märta	1904–	Jordbruksarbetar

35 – *Baddet*

Gammalt torp beläget ca 800 m NO om Lagga kyrka. Det finns med på en karta från 1748. Av byggnaderna finns 1985 endast den gamla ladan kvar. Övriga hus revs för att säljas som licensfri ved under andra världskriget. 30 m SV om stugan låg en källare och ca 25 m norr om låg brunnen. Sjalva stugan revs 1946. Förr gick en väg längs skogskanten mellan Baddet och Kroken (37), men en karta från 1765 visar att den ej längre var körbar.

Några som brukat Baddet under de senaste 100 åren har varit Karlsson som ej som ej var skrivkunnig. Han lämnade Baddet 1918. Därefter kom Madsén, Nordgren och Jansson (f.1858) som var den siste brukaren. Jansson hade många barn och när Tore Jansson från Morstena var där och drog fram el till torpet i början av 1940-talet sprang ungarna omkring barfota i snön. Jansson lär en gång ha skjutsat hustrun til BB på motorcykel. Stugan dömdes ut som bostad av provinsialläkaren i samband med ett sjukbesök och familjen flyttade därefter till Korpström i Husby Långhundra.

Baddet och Söderbacken avstyckades från Örby 1989 och ägs nu av Lars Nilsson född på Örby gård. Vintern 1990 byggde han en villa på nästan samma plats där den ursprungliga stugan hade legat. En son och dotter har byggt var sitt hus på vardera sidan om Baddet.

Den ovan nämnde Karlsson är en gammal bekant från Laggaboken del 1, sid 22-25, Fredrik Karlsson eller Kalle i Berget om man så vill.

35a – Mellantorp med Mellantorps kvarn

Mellantorp var beläget vid åkerkanten 900 m NO om Lagga Kyrka och 350 m SO om vägen mot Funbo. Förr fanns en "huvudväg" förbi torpet, som gick mellan Kroken och Baddet, men enl. kartan från 1765 är den ej längre farbar. Mellantorp omnämns första gången 1860, men kallades dessförinnan. På kartan från laga skifte 1848 över Lagga Husby finns 4-5 byggnader markerade, medan de inte finns med på 1907 års karta. Vid torpinventeringen 1985 växte det fortfarande plommonträd och krusbärsbuskar vid husgrunderna.

Några boende i torpet har varit Per August Sundell, Johan Magnus Söderberg (f.1840), målaren målaren Stiger Hans Olsson m. hustru samt arbetaren Karl Samuel Westberg. Westberg (f.1833). Den sistnämnde bodde 1896–1909 vid Skogstorp (16) och 1909–1911 vid Nyborg (25a).

Mellantorp kvarn

280 m SO om vägen till Funbo rinner en bäck, vars vatten kommer från Kasbyskogarna via Dammtorp (38). Ca 7 m från åkerkanten finns rester av en kvarngrund. Nedströms ska det också ha funnits en såg. På 1900-talet kallades bäcken för "Forsen" av skolbarn som fick göra utflykter dit.

Nils Nyberg nämner i sin sockenbeskrivning från 1952 en skiftning på 1660-talet mellan major Forbes på Lagga Husby säteri och Prästgården. I delningen ingick ”två kvarnstillen i en ström som flyter vår och höst allenast. De fördelas som förut hävdad är, d.v.s. att kyrkoherden får behålla det övre, medan major Forbes får det nedre till ovärderlig ägo”.

– KASBY –

Kasby, som förr var socknens näst största gård, är en sammanslagning av gårdar i byarna Åby, Kasby och Lilla Kasby. Vid sekelskiftet 18–1900 omfattade Kasby 516 ha varav 176 ha åker och 250 ha skogsmark.

Lars Salvius uppger i sin Upplandsbeskrivning från 1741, att Kasby hade åtskilliga frälsehemman samt elva rå- och rörstorp. Härlig åker och äng hörde hit samt att den forna Laggafjärden blivit äng och till större delen låg under Kasby.

Åren 1914–23 ägdes Kasby av organisationen *Hem på landet* som styckade av torpen med mark och sålde till hugade villaägare. 1923 köpte Olof Åslund det som återstod av Kasby. De brukade gården fram till omkr. 1970, då mark och ekonomibyggnader köptes av Lantbruksuniversitetet. Idag är mangårdsbyggnaden och flygeln privatägd. Se även KASBY SÄTERI samt Laggaboken, del 1, sid. 23.

36 – Nyslätt

Backstuga som låg inne i skogen 300 m öster om vägen fr. Lagga kyrka till Funbo. Trolär stugan byggd med rivningsvirke under senare delen av 1800-talet. Intilltomtgränsen finns en källargrop.

År 1915 användes stugan som isolering av patienter som drabbats av den smittsamma sjukdomen hjärnhinneinflammation. År 1923 flyttade hustrun till ägaren av Kasby säteri in med barnen i stugan. Karlsson hade gått i konkurs och flyttat till Stockholm, kanske undan skammen. En tid bodde Gunnar och Gunhild Schedin här med barnen, innan de övertog Kroken. Nyslättstugan finns kvar.

37 – *Kroken / Skomakartorpet*

Torpet är beläget 600 m NO m Kasby gård, där vägen fr. Lagga kyrka gör en kraftig sväng NV mot Funbo. Kroken är ett av de torp som fortfarande ligger under Kasby (1985). På kartor från 1701 och 1765 är namnet Skomakartorp. Först 1850 benämns torpet Kroken, troligen med hänvisning till den skarpa nittiograderskurvan mot Funbo. På 1920-talet brukades torpet av stenhuggaren Teodor Högström, bror till Emil Högström i Norredatorp (21). Härefter finner vi familjen Gunnar Schedin där (se Laggaboken del 1, sid. 51-56) och den siste brukaren var Holmkvist som slutade på 1950-talet. Kroken hyrs numera ut som fritidshus till Karin Forsell. 1998 var årshyran 2.500 kr.

<i>Teodor Högström</i>	1881–1936	Stenhuggare
g.m. Maria Axelina Fjellman	1876–1954	

38 – *Ramängen / Ramängstorpet / Grindtorpet*

Torpet låg ca 150 m SO om vägen fr. Lagga kyrka till Funbo, vid Kroken. Det finns med på kartan från 1748. Här finns grunder efter minst 4 hus. År 1820 bodde Anders Nilsson här, som av någon anledning är befriad från skatt. 1850 bebos torpet av Olov Jonssons änka och de båda barnen. Den siste som bodde i torpet, innan det revs någon gång under första hälften av 1860-talet, var kusken vid Kasby, Jan Erik Larsson. Marken är numera friköpt från prästgården.

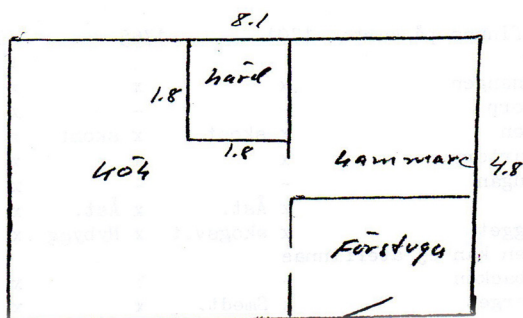
<i>Olov Jonssons änka</i>	1796–
d. Maja	1823–
s. Per	1825–

39 – *Dammen / Dammtorp*

Dammtorp även kallat Dammen ligger ca 500 möster om Kroken. Namnet härrör från att här fanns förr en dämning i bäcken som drev kvarnarna mellan Ramängen (36) och Mellantorp (35a). Torpet finns ej med på kartan över Kasby ägor 1765, men omnämns i husförhörslängderna 1770. 1914 styckades Dammen av från Kasby, detta i samband med att organisationen ”Hem på landet” köpte Kasbymarken. Dammen ägs idag (1985) av Johan Andersson, vars far Gustav Andersson brukade torpet fram till 1970-talet. Fyra villatomter är avstyckade från tomten.

40 – Skogsängen /Skogsängstorpet

Torpet ligger 1 km öster om Kroken. Mycket välbevarat gammalt torp från troligen senare delen av 1600-talet. Det finns med på karta från 1701. Skogsängen har aldrig varit avstyckat från Kasby. Magasinet är rivet, men ladugård med stall, spiltplats och förråd finns kvar. I logdörren finns ett hål där en axel till en vandring utanför har

gått in. Torpet var 1912 obebott, men 1915 brukades det av Ersson, Siste brukaren var hans son Erik Eriksson kallad "Skogsängarn" (se Laggaboken del 2, sid. 220-221).

41 – Skogsängen är ett exempel på hur de flesta torp var byggda förr. I en parstuga hade de boende oftast gemensam förstuga.

Dammkärr

I ett våtmarksområde ca 500 m norr om Skogsängen har legat en stuga som ej kan återfinnas på några kartor. I stughärden växer en gran med en omkrets på 2;3 m i brösthöjd. Den kan uppskattningvis vara ca 150 år gammal (1985), vilket tyder på att stugan fanns under 1800-talets början. Söder om torpet återfinns en stensatt brunn. Torpet har troligen brukats endast några årtionden i samband med att man odlade upp delar av kärret. 1820 noteras i kyrkboken att torpet brukades av Kasby.

Markerna runt torpet användes som kvigbete ända fram till 1960-talet. Vid den tidpunkten försökte man iordningställa ett viltvatten för fågel i Dammkärr. Detta genom att fylla igen ett utlopp, men tyvärr finns det tillräckligt med vatten endast vid snösmältning och vid regnperioder, så projektet föll.

42 – Rättartorp / Gamla Trädgårdstorpet

Torpet låg 100 m norr om vägen mot Funbo och ca 200 m NV om Kroken. Stugan, som var mycket förfallen, revs på 1950-talet. Rester finns av en källare. Mellan torpgrunden och vägen finns en stor grop utgrävd i sluttningen. Fram mot gropens djupaste del löper en ca 60 m lång och 1,5 m hög stenmur, så ev. kan anordningen ha varit en fångstgrop.

På 1880-talet bodde statorparen Karl S. Westberg här. Han har även bott vid Mellantorp (35), Skogstorp (16) och Nyborg (25a). Den siste brukaren var snickare Andersson. Därefter hade Pingstvännerna torpet som möteslokal.

<i>Karl Erik Andersson</i>	1890–omkr. 1930
<i>g.m. Signe Larsson</i>	1897–

43 – Nystugan

Torpet är beläget ca 250 m öster om vägen mot Funbo och ca 400 m från Kroken. Nystugan finns ej med på kartas från 1765, men däremot på karta från 1865. I husförhörslängd 1850 är den upptagen som backstuga och då bor husaren Pär Fundell där med hustru och sönerna Anders och August. År 1880 brukades torpet av gårdssnickaren Karl Olov Olsson och hustrun Fina. De hade barnen Sofia (1858), Edla (f.1867–) och Frans (f.1869–).

När stugan revs 1970 bedömdes den vara en av Laggas äldsta byggnader. På platsen uppfördes istället en villa. Marken är numera sammanslagen med Rättartorp (42) och ägs av Göran Nilsson.

<i>Pär Fundell</i>	1817–	Husar
<i>g.m. hustru</i>	1823–	
<i>s. Anders</i>	1845–	
<i>s. August</i>	1848–	
 <i>Karl Olov Olsson</i>	 1835–	 Gårdssnickare
<i>g.m. Jodefina Olsdotter</i>	1830–	

44 – Nybygget / Skogvaktartorpet

Torpet ligger ca 200 m norr om Nystugan. Det finns med på karta från 1701, men benämndes då Skogvaktartorp. Från 1765 är namnet Nybygget. 1880 brukades Nybygget av Per August Ölund (f.1833–) och hans hustru Charlotta (f.1830–). De hade 9 barn, alla födda i Lagga, bl.a. Anna (f.1860–), Hilma (f.1869–) och Erik (f.1871–). Siste brukaren var Herbert Johansson (se Laggaboken del 1, sid. 38-39). 1952 slogs Nyggets mark ihop med Kåpplans (53) mark.

<i>Per August Ölund</i>	1833–
<i>g.m. Charlotta Hallenius</i>	1830–

45 – Åsen / Åstorp / ÅÅstorp

Åstorp låg väster om vägen mot Funbo, ca 500 m från Kroken. Torpet låg strax utanför muren som omgärdade Kasby marker. Av muren finns här och var långa bitar kvar, ganska väl bevarade. På kartor från 1701 och 1765 är torpets namn Åstorp. Numera är det ersatt med två villor.

På 1920-talet ägdes Åsen av mångsysslaren, hästskojaren och kringåkande fiskhandlaren Klinga. Han försökte starta ett slakteri och han byggde en dansbana öster om vägen mot Funbo. För musiken svarade hans son Evert Klinga som spelade dragspel. Sonen blev senare fastighetsmäklare i Uppsala.

Erik Gustaf Klinga	1880–	Mångsysslare
g.m. Anna Greta Hallenus	1874–	
s. Erik Evert Klinga	1903–	

46 – Sandbacken

Torpet ligger söder om Stora Berget, väster om vägen mot Funbo. Det har troligen tillkommit under senare delen av 1700-talet. Fastigheten avstyckades från Kasby 1914–1915 i samband med att organisationen ”Hem på landet” köpte Kasby för att stycka upp och sälja tomter. Den siste ägaren som brukade marken var Eriksson. Omkring 1950 avstyckades en del mark som lades samman med Ängstorp (54) och Hällen (52). Idag (1985) används stugan som fritidshus.

<i>Karl Vilhelm Eriksson</i>	1873–	Småbrukare
g.m. Johanna Vilhelmina Jansson	1870–	

47 – Stora o. Lilla Berget / Smedstorp

Stora Berget finns med på karta från 1701, men då under namnet Smedstorp. Först på 1765 års karta är namnet Stora Berget. 1865 finns Lilla Berget med på kartan. Tidigare kartor är osäkra.

Under 1900-talet ägdes Stora Berget av Fredrik Karlsson och därefter hans son Kalle Karlsson och hans hustru Ida Lund. (SeLaggaboken del 1, sid 25-26). I början av 1970-talet avstyckades delar av marken och lades till andra gårdar. Idag (1985) ägs Stora Berget av familjen Öberg som driver ridskola där. Den gamla stugan är om- och tillbyggd, medan Lilla Berget används som fritidshus.

48 – *Kristinelund*

Torpet ligger öster om Stora Berget. Även Kristinelund kom till under senare delen av 1700-talet. Den siste brukaren var smeden vid Kasby Emanuel Forsberg. Skogen runt torpet har han själv planterat. Nuv. ägare är Ilse Albrektsson. (Se Smeden Forsberg under FLER GUBBAR, Kristinelund).

49 – *Stora o. Lilla Moselag / Mosi Lag / Mosislag*

Torp beläget ca 500 m NO om Stora Berget, på gränsen mellan Kasby och allmanningen som är ca 150 ha stor. Moselag kom troligen till under 1600-talet och namnvarianterna kan ha uppkommit från en uppodlad mosslagg i närheten. Stora Moselag, som upphörde under 1800-talet, brukades senast av Fritiof Lewén. I beskrivningen till 1907 års karta över Långhundra härad finns ett obebyggt torp som heter Moselagsvreten under Kasby. Kan det ha varit mark som tillhört det nedlagda Stora Moselag?

Numera finns endast Lilla Moselag kvar. Från omkr. 1840 bodde Kronoskogsmästaren Anders Hjärpe med hustru och sex barn vid Lilla Moselag som då var skogsvaktarboställe. 1846 återfinns familjen Hjärpe vid Linlandet (53a) på Kasby ägor.

Anders Larsson Hjerpe
g.m. Ulrica Widman

1795–
1798–

Skogsvaktare

50 – *Skogen*

Torpet, som ligger öster om vägen mot Funbo och strax norr om Stora Berget, är från slutet av 1700-talet. Torpet finns kvar och ägdes av Hjalmar Andersson, då en av Laggaprofilerna och socknens äldsta innevånare (se Laggaboken del 1, 30-38).

51 – *Namnlös backstuga*

Torpet finns senast med på 1687 års karta.

52 – Hällen / Heltorpet / (Nya) Trädgårdstorpet

Hällen ligger vid Kasbyfjärden ca 300 m norr om Ängstorp. Ett tidigare namn är Trädgårdstorpet och finns då med på karta från 1701. Hällen avstyckades från Kasby 1914–15 av organisationen *Hem på landet*. År 1923, samma år som familjen Åslund kom till Kasby, köptes Hällen av Sven Gustaf Andersson, vars son Lennart Andersson numera innehar Hällen, Ängstorp (54) och Kasbylund (55).

En rar historia om Lennarts äldre bror Ingemar Andersson i folkskolan berättas i Laggaboken del 1, sid. 39-40.

<i>Sven Gustaf Uno Andersson</i>	1902–	Jordbrukare
g.m. Elsa Charlotta Wallin	1903–	
s. Ingemar	1930–	
s. Lennart	1931–	

53 – Kävplan / Kävpland / Kieplan / Öfwre o. Nedre Kiäplan

Ett gammalt torp beläget mellan Hällen och Stora Berget. Torpet finns med på karta från 1701. Torpets namn har varierat genom tiderna: Kieplan (1700-talet), Kävplan (1750-talet) och Kävpland (1800-talet). I en värdering från 1700-talet omnämns både Öfwre och Nedre Kiäplan. Dagens Kävplan borde motsvara det ”Nedre” torpet, medan det ”Övre” skulle kunna motsvara Linlandet eller den grund som ligger invid vägen mot Funbo, mitt emot milstenen.

Kävplan togs över av Nils Andersson, sonen till Laggaprofilen ”Hjalmar i Skogen” (se Laggaboken del 1, 30-38). Nils utökade sedan ägorerna med mark från andra Kasbytorp.

53a – Linlandet

Linlandet låg ca 200 meter väster om milstenen vid vägen mot Funbo, efter Stora Berget. Torpet låg på Kasbysmarker, men det finns inte med bland Kasbytorpen med det namnet. Rester av några husgrunder finns kvar. Det lär ha funnits gott om vatten vid Linlandet. Hällen kunde ta sitt vatten till ladugården därifrån, och det genom självtryck dessutom eftersom Linlandet låg högt. Skogshygget runt grunden är stenig, så några åkerlappar gick nog inte att ha där. Vid skogskanten finns en välbevarad källargrund. Ett av uthusen vid Linlandet lär ha flyttats till Årbylund (4).

Åren 1870–80 bodde gårdsskogvaktaren Anders Österberg och hans hustru Maria där. De hade dottern Emma och dotterdottern Anna (f.1877).

<i>Anders Österberg</i>	1808–	Gårdsskogvaktare
g.m. Maria	1808–	
d. Emma	1853–	

54 – Ängstorp / Fröölunda / Mostorp

Gammalt torp beläget vid kanten av Kasbyfjärden, ca 350m väster om Stora Berget. Torpet har även kallats Mostorp (jmf. namnet Moselag) eller Fröölunda. Det finns med på karta från 1701. Ängstorpets avstyckades från Kasby 1914–1915 av organisationen *Hem på landet* som styckade upp Kasby ägor till försäljning. Härefter har ägorna utökats med mark från andra Kasbytorp.

54a – Lundtorpet / Lund / Hofslagaretorpet

Torpet låg mellan Ängstorp (54) och Kasbylund (55). Det finns med på kartor från 1701 och 1765. Numera återstår endast rester av en källare. Boningshuset kan ha legat på den numera uppodlade marken. På en asp invid källargrunden hittades på 1980-talet en uppspikad träplakett. Historien om den ”okände vandraren” inleder Laggaboken del 1, Kasbytomten och avslutas i denna del under FLER GUBBAR, Vandraren vid Lundatorpet).

Träskivan som Bengt Hurvell hittade vid f.d. Lundatorpet.

55 – Kasbylund

Torpet var beläget vid åkerkanten ca 500 m norr om Kasby och ”Kashögen”. Den siste som brukade stället var familjen Sundkvist. Torpet är rivet och marken, som är sammanslagen med Hällen (52 och Ängstorp (54), ägs och brukas nu av Lennart Andersson, uppväxt vid Hällen.

56 – Broborg

Torpet låg i skogen ovanför nuv. Broborg som ligger vid Laggagården. Enl. Ortnamnsregistret 1952 byggdes stugan av den då ogifte gårdssmeden Brolin på Örby. Därav namnet. Broborg. Han var ”i syne” som man sa. Man hade hört att han sett en likskare i Örbysvängen. Gissningsvis är det svängen närmast Örby som menas. Det finns en brunn kvar och några äppelträd en bit därifrån (se även ÖRBY SÄTERI).

<i>Alfred Brolin</i>	1849–1921	Gårdssmed
g.m. Johanna Persdotter	1851–1946	

– SÄBY och HÖGBY –

57 – Säby soldattorp Nr 3 (Kinkan)

Säbys båda soldattorp ligger ca 600 m norr om byn. Av torpet till höger om byvägen återstår idag (1985) endast rester av en murad spis och en källargrund. Vilket nummer som tillhör vilket torp är oklart. Likaså vilket av torpen som kallades Kinka?

Soldater och boendeår

1742– *Nils Öfverman*. Död i Finland.
 1742– *Johan Mattson Öfverman* f.1718 efterträder Nils Ö.
 1757– *Anders Larsson Nyberg* f.1724.
 1762–63 Torpet saknar soldat.
 1788– *Sergant Strömberg*.
 1788– *Järning el Härling*. Mönstring i Finland.
 1800– *Eric Carlsson Järn* f.1772. Mönstrar vid Fransburg, Pommern.
 1815– *Anders Järn* f.1787. Jmfr. orgeltrampare Anders Jern i kapitlet FLER GUBBAR, Folket i Gummhagen.

58 – Säby soldattorp Nr 4

Detta soldattorp är mycket förfallet och används bara som förvaring av t.ex. stängsetstolpar och taggråd. Det ligger i kanten av Kasbyfjärden och det sägs att

man sommaren 1898 kunde ro från soldattorpet till Funbo-Lövsta. Norr om stugan finns grunderna efter en ladugård och ett uthus.

Namnet Pehr Säfström förekommer bland soldaterna vid torpet fler än en gång. Pehr ”Petter” Säfström f. Gren (1821–1898) var farfars farfar till Sture Thärnström i Milsta. (Se Laggaboken del 1, sid. 61).

Soldater och mönstringsår

1743–1759 *Mats Ericksson Säfström.*

17??– *Stephan Månsson Säfman (?)*. Död i Finland 1742.

1761– *Per Persson Säfström* f.1737.

1763– *Pehr Persson Säfström* f.1731

1788– *Johan Ersson Frisk* f.1757. Tapperhetsmedalj i Svensksund 1790.

1813– *Carl Strömberg.*

59 – Högbytorp / Högtorp / Högby soldattorp Nr 2

Torpet, ett f.d. trumpetarboställe, beläget på vänster sida om vägen från Lagga kyrka till Alsike. Det byggdes på med en våning i början av 1950-talet av ”Målarkalle” Karlsson. Stugan övertogs senare av dottern Maj och svärsonen Hans Andersson. Intill stugan ligger Gärdes kummel som är en forngrav från Järnåldern. (Se vidare Högby soldattorp under FLER GUBBAR)

59a – Gula stugan i Väsby

Torpet var beläget ca 50 m till höger om vägen från Lagga kyrka till Alsike, efter sista huset i Högby. Av stugan, som byggdes 1843, finns endast en grund kvar.

Sista ägaren var Selma Eklund som hade barnen Henning och Mina. Stugan såldes på auktion år 1909 och flyttades till Sofielund vid Kungsängen, Uppsala.

60 – Torp ?

Torpinventeringens underlag saknas.

Fråga Karl Gunnar

– NORRBY –

61 – Knubbbuset / Norrdal

Torpet är ursprungligen är en backstuga och ligger ca 500 m norr om gården Norrbacken i Norrby.

Namnet knubbbhus är kommet av att stugan är byggd av omkr. 1 meter långa stockar, vilket inte var ett ovanligt byggnadssätt förr. Man har helt enkelt använt det byggnadsmaterial som platsen erbjudit. Timmer- och korsvirkeshus är typiska exempel. Enligt en vedertagen teknik travades stubbarna ovanpå varandra, medan mellanrummen tätades med mossor och lera. Ibland användes kodynga. Stubbarna eller de s.k. ”knubbarna” kunde också vara dymlade, det vill säga sammanhållna med trätappar och förborrade hål.

I slutet av 1800-talet blåste knubbstugans tak av i en kraftig höststorm. Numera är stugan tillbyggd och ombyggd och används som fritidshus.

62 – Norrby soldattorp Nr 141 och 142

De båda soldattorpen ligger ca 200 m öster om gården Norrbacken. De är idag om- och tillbyggda, och åtminstone den ena används idag (1985) som permanentbostad. Vilket nummer som avser vilken stuga är oklart. Men enl. kyrkböckerna hette den siste brukaren vid soldattorp Nr 141 Högstedt. Han flyttade 1908 till Högby soldattorp (som han hade köpt.

Den siste brukaren vid soldattorp Nr 142 var Vinge, son till orgeltrampare Eklöf vid Glupen (72a) i Morby. Vinge flyttade 1908 till Uppsala.

Soldater och mönstringsår, torp Nr 141

1743– *Mats Mattsson Norrman* 21 år, 3 mån. tjänsteår.

1757– *Mats Norgren* 36 år med 9 års tjänsteår.

1762–63 Torpet står tomt. Soldat finns, men man ”har ej fått honom till mönstringen”.

1788– *Olof Olofsson Hök* f.1761. Mönstr. i Fransburg, Pommern 1807.

18??– *Carl Lind*. Död i Stralsund 1810.

1811– *Anders Kortman* 36 år. Tapperhetsmedalj. Död i Lagga 1831

18??– *Gustaf Norren* f. 1810.

1860– *Carl Eric Norren*..

Soldater och mönstringsår, torp Nr 142

1743– *Gabriel Gabrielsson Hök* f.1724.

1780– *Anders Mattsson Dahl*. Begär avsked p.g.a. ”Brand i högra benet utaf en canon kula vid Svänksund 1789 ...”.

1801– *Carl Joseph Dahl* 1782–1853. Senare kyrkvakt i Lagga.

1843– *Eric Andersson* f.1822.

– VÄSBY –

63 – Väsby teg / Väsby soldattorp Nr 150

Väsby Soldattorp låg norr vägen från Lagga kyrka till Alsike vid Storåns norra strand. Fortfarande syns den trekant som var soldattorpets mark. Till kronans torp skulle höra så mycket mark att den kunde föda en ko och en kviga. Här ingick troligen rätten att låta djuren beta vid åstränderna.

I torpet bodde på 1800-talet skomakaren Per Gustaf Roström och pigan Elin Johanna Söderström. Per Gustafs föräldrar var före detta soldaten Eric Ersson Ros och hustrun Brita Lisa Olsdotter på ”Wäsby egor”. (Se vidare FLER GUBBAR, Skomakaren vid Väsby teg).

64, 65 och 66 – Stohagen, Blötan och namnlöst torp

Torpen låg norr om vägen från Lagga kyrka till Alsike, på södra sidan om Storån. Vilken stuga som är vilken är oklart. Enligt 1867 års karta sträckte sig Stohagen från Väsby bro tända bort till Edeby bro i Danmarks socken. Vägen är igenväxt, men fortfarande gångbar.

Längs med den gamla landsvägen till Uppsala, som utgick från ett tidigare vadställe ca 50 m norr om Väsby bro, låg tre torp. Dock känner vi namnen på endast två av dem; Stohagen och Blötan. Vilket som är vilket är osäkert. Det tredje torpet (66) skulle ha tlegat i Danmarks socken om det funnits kvar. Vägen ledde över ”Blöterna” och den kallas därför fortfarande ”Blötvägen”.

År 1870 var David Jakobsson mantalsskriven i Stohagen. Helge Karlsson i Norrby hade beten nere därnere (se Laggabokendel 1, Norrby). Blötan, som omfattade 9 hektar, hörde till Ängsvaktartorp. Stugan brann ner efter blixtnedslag 1740.

Numera är samtliga torp och uthus jämnade med marken. Bröderna Stig och Lennart Eriksson från Almlöfska gården i Högby har berättat att de stött på grundstenar när de plöjt i åkern.

<i>23 Blötan</i>		B L Ö T A N

1752:	Torp. Nils Matsson	född 1694
	hustru ?	" 1696
	son Mats	" 1727
	måg Eric Nilsson	" 1726
	hustru Christin	" 1730
	paret har 2 söner och 1 dotter, saknas uppgifter om födelseår och datum.	
	Pär Nilsson	född 1698
	hustru ?	" 1695
1780-86:	Torp. Jan Andersson	född i Östuna 1745
	hustru Maja Jansdotter	" " Lagga 1744
1794-1807:	Torp. Mats Ersson	född i Lagga 1757
	Hustru Greta Ersdotter	" " Norrsunda 1757
	son Mattias	" " Lagga 1778
	dotter Margareta	" " " 1783
	son Anders	" " " 1785
1808-12:	" Johan	" " " 1796
	" Casimir	" " " 1798
1808-12:	Torp. Eric Jacobsson	född i Lagga 23/4 1757
	hustru Caisa Ersdotter	" " Danmark 1746
	son Eric	" " Lagga 13/3 1757
1813:	Per Jansson	född i Östuna 1745
	hustru Anna Jonsdotter	" " Lagga 1753
1813-16:	Inhysn. Carl Carlsson	född i Jumkil 1760
	hustru Caisa Jansdotter	" " Varkinda 1766
	son Carl	" 12/7 1793 i Hav
	Sonen Carl blir 1815 beväring	

En av många utredningar som visades på torputställningen i Gamla Prästgården 1991.

– MORSTENA –

67 – Hökbacken / Morängsbacken / Fabians stuga

Torpet ligger norr om vägen mellan Lagga kyrka och Alsike, ca 100 m SV om gamla Norrtäljevägen. Torpet kallas Hökbacken. Stugan, som tillhör Långhundra allmänning, är en f.d. skogsarbetarbostad. Den siste som bodde i stugan var Fabian Jansson som köpte den för 500 kr år 1925. Han bodde där i 25 år. När han dog köpte Allmänningen tillbaka den. Den hyrs numera ut som fritidshus till Fabians släktingar (1985). En ny arbetarbostad byggdes nedanför den gamla på 1950-talet.

<i>Leo Fabian Jansson</i>	1887–1969	Byggnadsarbetare
g.m. Judit Elisabet Ek	1888–	

68 – Modigsberg / Modigs stuga

Modigs stuga, eller ”Modigsberg” som den också kallades, låg ovanför Hökbacken, norr om vägen till Alsike. Stugan var ganska hög och var hopbyggd med stallet. Viktor Modig hade varit soldat och det sägs att han inte alltid var så snäll mot hustrun. Vid ett tillfälle slipade han knivar och hustrun drog då slipstenen. När hon efter någon timme frågade varför han skulle ha en sån vass kniv, svarade han: ”För att kunna skära halsen av dej”. Till slut rymde hon till Stockholm. Efter det sålde han stugan och flyttade själv in i ladugården. Omkring 1907 plockades stugan ner och flyttades till Johannisberg. Numera finns bara en grund kvar efter en senare ladugård. (Se vidare FLER GUBBAR, Modigs stuga).

– ALLMÄNNINGEN –

69 – Torp ?

... Underlag saknas.

70 – Hålmyren

Torpet låg mitt för Tegelbruket, alldeles vid E4. Det uppodlades och brukades av soldaten Mård vid Morby soldattorp (72). Idag (1985) återstår endast en lada.

71– Torp ?

... Underlag saknas

72 – Morby backstuga / Gröndal / Morbytorp / Glupen

Torpet var belägen ca 650 m söder om Morby och ca 100 m NO om Morby soldattorp. Stugan lär ha haft jordgolv. Karl Fredrik Eklöf var orgeltrampare och för den sysslan fick han 10 kr per år. Han bodde i backstugan tills han dog 1913 och även hustrun var skriven där när hon dog 1916, varför rivningsåret bör vara senare än 1910 som angivits i inventeringsrapporten. Kvar finns en brunn, källare och vedbod.

Om man fortsätter längs södra åkerkanten ca 100-150 m österut kommer man till en bäck som slutar i skogsbrynet 10 m från åkern. Där försvinner bäcken ner i ett slukhål i marken (i en s.k. glup = svalg). ”Skogg” d.v.s. skum bildas runt hålet när vattnet forsar ner som mest. Trol. har torpet fått sitt namn Glupen härifrån. Glupar finns på flera ställen i omgivande socknar.

Karl Gunnar Höglund i Morby berättar att förr visste åtminstone alla runt Morby och Halmby var Bakvändan och Glupen låg. Han ger därför här en närmare beskrivning: Förbi Höglunds är det ca 400 m till vägen mellan Alsike och Mora Stenar. Där i trevägskorset låg tidigare en bostadsbyggnad (Bakvändan?) med fönstren mot vägen och ingången mot skogen. Ovanför landsvägen låg ett gammalt torp benämnt Glupen. Till torpet hörde två vretar som sträckte sig fram till Tegelbruket.

Nedanför Glupenvretarna ligger Tegelbruket eller Morby Tegelbruk som tillverkade mur och taktegel under 1800- talet. Se avsnittet om Tegelbruket.

<i>Karl Fredrik Eklöf</i>	1841–1913	Orgeltrampare
g.m. Maja Greta Jansdotter	1841–1916	
s. Karl Ture	1890–	

72a – Haldors stuga / Morby soldattorp Nr 9

Torpet ligger i skogskanten ca 700 m söder om Morby. Tidigare fanns en ladugård på höger sida om vägen fram till torpet. Brunnen ligger vid åkerkanten NO om stugan. Under 1900-talet har ingen soldat varit stationerad vid torpet. Siste brukaren var August Haldor Eriksson. Han slutade sina dagar på Ulleråkers sinnessjukhus.

Soldater och mönstringsår

1743– *Johan Jansson Morström*. Bor fortf. i torpet 1757.

17??– *Eric Andersson Törnblom*. Mönstr. före 1957, transp. till torp 49 i Närtuna.

1762–63 *Hindrik Hindriksson Målberg*.

1788–88 *Jan Spets* 23 år, 1 tjänsteår. Död samma år i Finland.

1788–92 *Anders Jansson Spets*.

1792– *Gustaf Olofsson Rahm*. f.1761. 8 ¼ tjänsteår.

1815– *Olof Jansson Rahm*.

1828– *Jan Moo* f.1794

1843– *Johan Ferdinand Morell*.

<i>August Haldor Eriksson</i>	1872–1935	Arbetare
g.m. <i>Clara Josefina Pettersson</i>	1874–	

73 – Marmatorp

... Underlag saknas.

74 – Lingsberg Grönlund

... Underlag saknas.

Lingsberg vid en försäljning 2014, en idyll. I början av 1900-talet bodde smeden på Kasby, Emanuel Forsberg här.

75 – Gröndal i Marma

... Underlag saknas

76 – *Marma soldattorp Nr 8*

Torpet är det sista på vänster sida om vägen från Lagga kyrka till Knivsta. Idag ägs torpet av familjen Kvarnsmyr. (Se vidare FLER GUBBAR, Soldattorpet i Marma).

Soldater och mönstringsår

- 1743– *Johan Törnroth*. Förfl. till torp Nr 1 i Östuna.
- 1743– *Mårten Johansson Törnroth*.
- 1762– Torpet står tomt.
- 1788– *Soldat Rapp*.
- 1800– *Johan Jansson Rapp*. 9 ½ tjänsteår. Mönstr. vid Fransburg, Pomm. 1807.
- 1815– *Fredrik Rapp*.
- 1838– *Erik Rapp*. Död 28 juli 1852 på väg hem från Uppsala.
- 1857– *Anders Petter Rapp*.

77 – *Sundsvall*

... Underlag saknas.

78 – *Sundbyberg / Marma soldattorp Nr 7*

Torpet ligger 500 söder om Örby gård och är den första byggnaden i Marma när man kommer från Lagga kyrka. Soldaterna vid Sundbyberg har veterligen haft soldater som haft tjänst i rotet innehåller leden ”Sund” i efternamnet. Bröderna Efraim, Manne och Einar Sunds far rev den gamla stugan och byggde den nuv.

Soldater och mönstringsår

- 17??– *Anders Sund*. Död i Finland 1742.
- 1743– *Johan Ifvarsson Sundström* f.1718.
- 1763– *Jacob Andersson Sundström* f.1730. Förfl. fr. Lunda rote Nr 15 i Östuna.
- 1788– *Lars Sundström* 34 år, 15 ½ tjänsteår.
- 1800– *Anders Mattson Sund* f.1771, 10 tjänsteår.
- 1807– *Johan Jansson Sund*.
- 1828– *Gabriel Sund*.
- 18??– *Anders William Sund* f.1819. Står han som f.d.soldat 1935.

79 – Fredenslund och Gammelgrind

(Se kapitel FLER GUBBAR, Fredenslund och Gammelgrind)

– OLUNDA –

80 – Torp?

... Underlag saknas

81 – Kruthålet

Lite avsidet från byn Olunda, NV om markvägen förbi Olunda lada, låg en stuga i en av prästgårdsbackarna. Det sägs att det var komminister Lars Österlind som lät bygga den. Efter gamla tiders byggmetoder bestod den av en lilan kammare och ett stort kök. Namnet ”Kruthålet” låter säreget, men det lär ha uppkommit av att ett borrhål i väggen pluggats igen med krut.

(Se vidare FLER GUBBAR, Kruthålet).

82 – Torp?

... Underlag saknas

83 – Torp?

... Underlag saknas

84 – Torp?

... Underlag saknas

85 – Torp?

... Underlag saknas

86 – Skuggan / Olunda soldattorp Nr 10

Torpet låg ca 100 m söder om gamla Norrtäljevägen. I spisgrunden 5 m till höger om sista avtagsvägen i Olunda, växer en lönn och strax intill några oxlar. På vänster sida om vägen finns en källare som ska ha tillhört torpet.

Soldater och mönstringsår vid Olunda soldattorp

- 1743– *Lars Lundberg* (ev. Sundberg).
- 17??– *Johan Lundgren*. Död ”på roten” 1752.
- 1760– *Eric Jansson Palmborg*. Förfl.. till rote Nr 5, Årby.
- 1761– *Jan Olsson Olström* f.1739.
- 1788– *Gabriel Fisk* 32 år, 10 tjänsteår.
- 1800– *Anders Erson Tiger* f.1762.
- 1812– *Carl Petter Tiger* f.1790.
- 183? – *Abram Tiger* f.1803.
- 184?– *Johan Wahlström* f.1818.
- 185?– *Eric Wahlberg* f.1830.
- 1866– *Karl Johan Wahlberg* f.1843.
- 1893– *K. J. Wahlberg*. Senare skomakare vid Wahlsta (32).

I brist på bilder av gamla torp visas här istället en smedja. Dessa har en större chans att överleva torpen som förfaller i skogarna. Den här öde smedjan tillhör Lundins i Olunda. Foto Gunnar Djerf 1968.

